

REPKŐ ÁGNES

Egy kirándulás

Takaró Árpád nem volt fázós ember. 1994 májusának egyik hűvös hétvégéjén a Börzsönyben kirándult a családjával. A Börzsönyt én részletesen leírni nem tudom, mivel saját szememmel soha nem láttam, de Árpád elmondása alapján biztosan állíthatom, hogy aznap csillogott. Nem is akárhogyan csillogott, csillogtak a fák, csillogtak a sziklák, a földút, a patak, a menedékház, a száraz levelek... Egyszóval minden. Aranyos napsütés borította mindazt, amit Takaró Árpád aznap látott. Még a gyerekei is csillogtak: egy hétéves kislány és egy 12 esztendőes majdnem kamasz lány.

Árpád leült egy sziklazirtre, és leült a patak mellé is. A múltba révedt. (Ugyan-
ezt tette a menedékház tornácán is.) Próbálta számba venni, felidézni, azokat a hibákat, amelyek oda vezettek, ahol most tart. Rendkívül takarékos ember volt, de ezt most életében először sorolta a hibái közé. Ahogyan átlagos műveltségét is. Mégis minden, úgy hitte, akkor kezdődött, mikor a macska megette a kanárit. Ha akkor a macska nem eszi meg a kanárit... most nem lennének a Börzsönyben mondjuk, de ez a kirándulás szerény vigasz. A macska. Ő voltaképpen nem tehet a macskáról, de most mégis a család jövője forog kockán. Ha akkor nem lett volna olyan ingerült, a jövő héten nem kéne a feleségének tanúskodnia. Mit mond majd a tanúk padján? Ez a gyermekek jövőjét is végérvényesen megváltoztathatja. Akkor és ott eldőlhet, hogy a kislány és a kislány... Borzongással próbálta lerázni azt a gondolatot, hogy a holnapja attól a rég kimúlt macskától függ.

Kockás plédjét Takaró Árpád egy tisztásra terítette, elővette a szendvicseket, és a cukrozott epret, amit a felesége hajnalban csomagolt a családnak, és kirakosgatta a plédre. Nézte, ahogy a csillogó gyerekek játszanak. Azt kellene kideríteni – elnyúlt a szendvicsek mellé, két kezét a feje alá tette – mi vezetett a macskához. Igen, a macskához vezető út talán megoldaná a tanúk padját is. A macskáról ő nem tehet, ezt már megállapította. Vagy talán mégis? Takarékos, átlagos műveltség... a szakmája. A szakmája lenne a kulcs? Beleharapott egy szendvicsbe, a táplálék nyugtat és kitölt. Eszébe jutottak iskolaévei. Ha akkor jobban teper, nem mindig csak a léhaság meg szórakozás. Igaz a feleségével egy ilyen léha bulin találkozott. Akkor ez nem jó. Mi más vezethetett a macskához, ami most a gyermekek jövőjét fenyegeti ilyen céltudattal? Az amatőr színjátszó kör, amelyben részt vett! Habár hirtelen nem tudta a színjátszó kört közvetlenül a macskához kapcsolni, de ettől függetlenül létezhet az a kapcsolat. Vagy az a két sör, amit a macska- eset délutánján megivott? De mi vezetett a két sörhöz, mikor is itta meg a legelső sörét? És mi volt az oka a legelső sör elfogyasztásának? De ha a legelső sör, akkor lehetne legelső bármi. Néhány

epret gyömöszölt a szájába, a cukor okosabbá tesz. Az édesanyjára gondolt, aztán arra, amit anyja róla mesélt azokból az időkben, amikre ő nem is emlékezett. Hoppá, kicsit messze kalandozott. Igen, a macska. Az az átkozott macska nem szerette az egereket. Hiába lakott ott, az egerek és a patkányok vidáman éldegéltek a pincében. Hallotta is őket nemegyszer. Talán ha szerette volna az egereket, nem a kanárira veti magát. A macskák ízlése mint befolyásoló tényező. Ez egy zsákutca – morogta hangosan. Tehát ha nem az első söre, akkor lehet, hogy azok a barátságok, amiket az idők során kötött? Eszébe jutottak a barátai, aztán a barátok múltja is, aztán a barátok barátai, aztán...

Takaró Árpád a Börzsönyben, bár már végérvényesen belezavarodva, még sokáig törte a fejét. Mint egy kirakóst tologatta életének mozzanatait az idő tábláján. Végül a jelen összemosódott a múlttal, a múltba pedig annyira belekeveredett a jövő, hogy már nem is lehetett, és nem is volt érdemes kibogozni őket. A Börzsöny csillogott közben.

Csütörtök délután

Pók mester az ágy közepén ült. Súlyos, forró nyári délután. Aznap már nem volt semmi dolga, nem volt olyan elvégzendő feladat, ami még rá várt, ezért akár egész délután az ágyon üldögélhetett volna.

Ezt a különös nevet – egy legenda szerint – Pók akkor kapta, amikor úgy 25-30 évvel azelőtt állítólag a műhelyéből „pók, pók” felkiáltással kiszaladt, de konkrétan ezt az eseményt már nem tudta felidézni senki, még ő maga sem. Csak azt tudta, hogy nem fél a pókoktól, meg azt, hogy ő Pók, és ezzel már rég megbékült. A falu pókja. Nevének második fele, a mester pedig a szakmájából adódott: Pók szabó volt, majdhogynem 40 éve már saját szabóműhelyt vezetett. A mesterséget nem az apjától tanulta, az apjának nem volt semmilyen szakmája. Az apja leginkább ivott, borogatott, dobálózott, rombolt vagy ütött. Pók szerette azt hinni, hogy minden egyes ütésére emlékszik külön-külön. Édesanyja azt mondogatta a gyerekeknek – erre Pók világosan emlékezett –, „hagyjátok, a kezében vagyunk”, ám leginkább az üveg meg a pohár vagy egy husáng volt a kezében. Ezért amint tudott, azaz már 14 évesen inasnak szegődött. Így lett Pók szabó. Talán az apja miatt, talán más okból, de Pók szinte soha nem ivott. Két kezén meg tudta számolni azokat az eseményeket, ahol alkoholt fogyasztott, ezek olyan események voltak általában, amelyek illendő volt fogyasztani valamit. Áldomást ivott az esküvőjén, koccintott a keresztelőn, fia érettségijén is felhörpintett egy kupicával, és a felesége temetése utáni toron is ivott keveset, amit itt a házban tartottak.

26 évvel azelőtt vették ezt a házat, tulajdonképpen félig örökölték, félig vásárolták. Egy kellemesen langyos, nyári napon költöztek be, lehet, aznap is ivott keveset. A szabóság jól fizetett, de ha más nem volt épp, akár egy-egy csizmát is megtalpalt. A felesége temetésén rossz idő volt, végig zuhogott az eső, mintha az időjárás az eseményhez igazodott volna.

Végigpásztázta a szobát. Meglátott egy pókot a sarokban, ettől az apró, fekete várakozó lénytől vidámabb lett. *Ő a sarokban, én az ágyon pihenek. Vajon a név teszi-e az embert?* Eszébe jutott, hogy fiuk születése előtt a felesége azt találta ki, adjanak különleges nevet a gyerekeknek, hogy különleges ember legyen egyszer belőle. Akkor is, most is megmosolyogtatta ez az elmélet.

Üldögélt az ágyon, nézte a pókot, arra gondolt, mennyire rendben lefolyt az élete. Szerette ezt a falut, még akkor is, ha ő a pók volt benne. Előfordult, hogy a gyerekek már messziről kiabáltak: „nézd Póók, ott megy Pók-ember, Pók-ember!”, de ez egyáltalában nem zavarta, mosolygott rajtuk. Szerette ennek a falunak a lakóit és szerette a feleségét is. Ez a szeretet elgyengítette. Összeszorult a gyomra. Hogy elterelje gondolatait, és visszanyerje nyugalmát, felállt az ágyról, kiment a konyhába és elővette azt az üveg bort, amit még a fia hozott ajándékba néhány hónappal azelőtt, amikor utoljára ott járt látogatóban. Megbontotta a bort, és letette a virágos, viaszos vászonnal borított konyhaasztalra.

Szex, fagylalt és irodalom

Viktort, mióta az eszét tudta, különösen érdekelte a szex. Egy volt barátnője azzal vádolta, hogy „szexuálisan túlfűtött”, csak hogy ő ezzel egyáltalán nem értett egyet. Ez a barátnő – akit így utólag enyhén frigidnek tartott – amúgy is mindent kritizált, még abba is belekötött, hogyan koccan a villa fogához – szerinte túl hangosan, zavaróan, szemtelenül, nem is koccan, hanem egyenesen ütközik és koppan! – evés közben. Ha jobban belegondol, végül is lehet, jól járt a szakítással, még akkor is, ha azt a lány kezdeményezte.

Ez a szex iránti erőteljes, ám egészséges érdeklődés már édesanyjának is feltűnt. 7 éves lehetett, mikor bizonyos jelekből következtetve – egyébként szemérmes – édesanyja arra jutott, hogy „valakinek beszélnie kellene a gyerekekkel”. Mivel ezt a témát, ez az állandóan elegáns, igényes asszony, aki éjszakára hajcsavarókkal fixálta a frizuráját, nehogy borzosan lássa valaki reggel, rendkívül kínosnak találta, a bizonyos beszélgetést Viktor édesapjára bízta, kötelező jelleggel.

Édesapja a magyarázást a növények szaporodásától kezdte, „tudod fiam, a bibék és beporzás”, majd a bogarakon keresztül mire az emlősökhöz ért, olyannyira zavarba jött, hogy „majd ha nagyobb leszel megérted” elharapott mondattal átküldte

fiát a szomszédos gyermekszobába és elhatározta, hogy soha többé nem beszél erről a fiával. Ezt az elhatározását a későbbiekben be is tartotta. Ekkor a család Torinóban élt, de ez teljesen lényegtelen.

Viktor tehát imádta a szexet, habár életében eddig csak 11-szer közösült – az egyik ezek közül nem is igazán számít szabályos közösülésnek –, de igen gyakran maszturbált internetes pornóra. Járhatott volna kurvákhöz, szinte lelkiismeret-furdalása támadt, amiért nem jár, de mindig is túl piszkosnak, betegesnek és obszécénnek képzelte őket. Már az a gondolat is elborzasztotta, hogy egy olyan száját csókolgat, amit ezren csókolgattak előtte. Viktor nem tudta, hogy ezek a lányok általában nem csókolóznak. Szerette volna azt gondolni, hogy nem a hormonok irányítják az életét.

A szexen kívül Viktor rajongott még az irodalomért. Olvasmányainak megvalósítása kifinomult ízlését bizonyította. Ha tehette, és ideje megengedte, olvasott. Néhanyszor az írással is kísérletezett. „Az édesapám első és utolsó komoly beszélgetése velem a bibékről és beporzásról szól” kezdte volna novelláját. De hamar arra jutott, hogy ha nem legalább goethei, joyce-i, poe-i, esterházyi rögtön az első mondat, akkor semmi értelme a folytatásnak, sőt talán tilos. Ezt az első mondatot még több első mondat követte, olyanok, mint „Egy verőfényes délutánon a tömbház erkélyén”, vagy „Hanna a Velencei-tó melletti kiserdőben biciklizett, mielőtt elesett, és összetörte magát”, vagy „Az időjárás aznap...”, de sajnos sem az elvárt nagyság vagy fennköltség – ahogy ő nevezte –, sem pontosság, sem az ígéret nem volt bennük, így sorra kitörölte őket.

A szexen és az irodalmon kívül Viktor még a fagyalaltot is nagyon szerette. Bejárta Budapest összes fagyalaltozóját. (Ekkor már Budapesten élt.) Ha nem is az összeset, de amerre csak járt, külön figyelte egy-egy fagyalaltozó feltűnésének lehetőségét. Kedvence a csoki-puncs volt mogyoródarabkákkal, ám ugyanolyan örömet okozott neki egy kókusz- vagy egy citrom- vagy az eperfagyi elnyalása is. Ebben szigorúan a változatosságra törekedett.

Szex, fagyalalt és irodalom. Ezek kitöltik az életét, végül is átjárják minden részét. Annyira megtetszett neki az életének ez a tömör összefoglalása, hogy rögtön az ötölt fel benne, ezzel a címmel kellene írni egy novellát, nem is novellát, egy nagyregényt, bámulatos kalandokkal, irigylésre méltó narrációval, felemelő befejezéssel. Csak az az átkozott első mondat... azok a csökönyös első szavak. Viktor inkább lemondóan a fagyijába nyalt.

Hazaérés

Áron, amint hazaért, begyújtott a kandallóba, és feltekerte a gázbojlert. Legyen a lakásban a melegnek forrása. Egy piszkavassal leült a kandalló elé, hogy minél hamarabb átmelegedjen. A tűz a szokásos módon pattogott. Időnként közelebb hajolt, kicsit megpiszkálta a piszkavassal, akkor a közvetlen forróság sütötte az arcát. Áron kipirosodott.

Nem szerette ezt a lakást, itt, ezekben a helyiségekben minden az egyedülletre emlékeztette, a tányérok, a kanalak, az ablakok, a teaforraló is. Már három éve annak, hogy a testvére, és két éve annak, hogy a barátnője elköltözött. Azon tűnődött, hogy ha egy külső szemlélő most látná, ha valaki épp figyelné őt, a kandalló előtt ülve csak egy piszkavas társaságában, biztos azt feltételezné, hogy milyen magányos lehet. Ez bosszantotta, mert nem igaz. Helytelen következtetés lenne pillanatnyi helyzetéből kiindulva. Egyáltalán nem magányos, sőt. Csak a helyszínnel van a baj. Például nincs egyedül a munkahelyén, kollégái egyben barátai is, nincs egyedül a szórakozóhelyeken, amelyeket minden hétfvégén meglátogat, még bevásárláskor sincs egyedül. Egy csomó ember veszi körül. Nem volt egyedül a nyaraláson, ahova a barátjaival ment, és nincs egyedül... habár, de igen, a napi rendszeres futása közben egyedül van. De ettől tekintsünk el.

Szóval a helyszín a baj, ez a télen túl hideg, nyáron túl meleg, kétszobás lakás, és benne az állandó félhomály. Ha ez nem lenne, végül is soha nem lenne egyedül. Szar helyzet. Mások otthonnak hívják, az otthon szónak meg csupa pozitív jelentése kellene legyen, nem is kellene, hanem van úgy általában, ám ez a hely neki nem más, mint száműzetés. Összeszorította szemeit, hunyorított. Megsajnálta magát.

Nem is érti miért az a címe ennek a szövegnek, hogy hazaérés (egyáltalán minek a cím), mikor ez nem is haza. Ez a haza ellentéte, ez a nem-haza, ez csak egy átmeneti helyszín, éjszakai szállás. Arra jutott tehát, hogy az igazság és pontosság kedvéért javasolni fogja a cím megváltoztatását. Az új cím lehetne „Áron száműzetése”, esetleg, hogy ne legyen ennyire drámai: „Áron abba a lakásba érkezik, ami a tulajdona.” Vagy ennél is szabatosabban megfogalmazva: „Áron arra az egyetlen helyre érkezik, ahol mások azt feltételezhetik róla – helytelenül –, hogy magányos.” Ezt még ki kellene egészíteni, tulajdon, futás, félhomály stb., de összességében elégedett volt ezzel a címmel.